

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.016.03.2023

Pan
Krzysztof Woś
Prezes
Państwowego Gospodarstwa
Wodnego Wody Polskie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/036 Realizacja Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Gorzowie Wielkopolskim, ¹ ul. Walczaka 25A, 66-400 Gorzów Wielkopolski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Woś, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ² , od 31 sierpnia 2022 r. W okresie objętym kontrolą kierownikiem jednostki był Przemysław Daca, Prezes PGW WP od 17 stycznia 2018 r. do 16 sierpnia 2022 r. W okresie od 17 do 30 sierpnia 2022 r. Krzysztof Woś pełnił obowiązki kierownika jednostki kontrolowanej. Anna Woćko Dyrektor Zarządu Zlewni w Gorzowie Wielkopolskim ³
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Zarząd Zlewni zadań w zakresie Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 ⁴
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Poznaniu.
Kontroler	Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/93/2023 z 30 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Gorzowie Wielkopolskim zadań związanych z realizacją Programu kształtowania zasobów wodnych na terenach rolniczych ⁷ w latach 2020-2023.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Zarząd Zlewni rzetelnie typował zadania do realizacji w ramach PKZW. Na wszystkich terenach, których dotyczyły zgłoszone propozycje zadań utrzymaniowych i inwestycyjnych, w poprzednich latach występowała susza. Proponując zadania do PKZW kierowano się kryterium niskich kosztów, przy jak najkorzystniejszych działaniach kształtujących zasoby wodne na jak największym terenie rolniczym. W okresie objętym kontrolą zadania objęte przedmiotowym programem stanowiły 3,5% wartości wszystkich zadań realizowanych przez Zarząd Zlewni. Prawidłowo zrealizowane zadania utrzymaniowe przyniosły zakładany efekt poprzez przywrócenie sprawności technicznej urządzeń oraz możliwości gospodarowania wodą za pomocą wyremontowanych budowli. Zamówienia publiczne realizowano zgodnie z ustawą z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych ⁸ oraz

¹ dalej: Zarząd Zlewni.

² dalej PGW WP.

³ dalej: Dyrektor Zarządu Zlewni.

⁴ Do zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: PKZW.

⁸ Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 ze zm., dalej pzp.

wewnętrznym regulaminem udzielania zamówień publicznych. W przypadkach wystąpienia w toku realizacji zadań inwestycyjnych okoliczności, których nie można było przewidzieć, a które nie wynikały z zaniedbań lub zaniechań wykonawców i autorów dokumentacji, w każdym przypadku sporządzono protokół konieczności i zawarto aneksy do umów. Właściwie dokumentowano i monitorowano przebieg prac budowlanych, a postanowienia zawartych umów z podmiotami zewnętrznymi zabezpieczały interesy zamawiającego.

Wewnętrzna weryfikacja przez PGW WP i złożenie w Ministerstwie Infrastruktury dokumentacji opracowanego przez wykonawcę zewnętrznego operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą trwała od 16 listopada 2020 r. do 24 marca 2023 r.

III Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja przez Zarząd Zlewni zadań w zakresie PKZW

Opis stanu faktycznego

1. Typowanie zadań do PKZW

Zarząd Zlewni do realizacji w ramach PKZW w latach 2020-2023 (do lipca) złożył łącznie 55 propozycji zadań utrzymaniowych, o łącznej wartości 5.186,4 tys. zł, w tym odpowiednio w kolejnych latach tego okresu:

- 39 zadań o wartości 2.820,0 tys. zł,
- siedem zadań o wartości 1.750,0 tys. zł,
- sześć zadań o wartości 371,4 tys. zł,
- trzy zadania o wartości 245,0 tys. zł.

W 2023 r. zaproponowano do realizacji trzy nowe zadania utrzymaniowe. Poza tym, Zarząd Zlewni złożył w 2020 r. dwie propozycje zadań inwestycyjnych, o łącznej wartości 332,7 tys. zł.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniła, że podstawowym kryterium do typowania zadań inwestycyjnych i utrzymaniowych do PKZW był ich obszar, położenie i specyfika ukształtowania terenu. Proponowano zadania znajdujące się na rozległych obszarach rolniczych narażonych na występowanie suszy, w większości również trudnych pod względem melioracyjnym. Dyrektor dodała, że kryterium proponowania zadań były najniższe koszty realizacji zadań, przy jak najkorzystniejszych działaniach kształtujących zasoby wodne. Dyrektor poinformowała, że do Zarządu Zlewni nie wpływały żadne wnioski i propozycje inwestycji albo wykonania prac utrzymaniowych i inwestycyjnych na terenach rolniczych lub mające wpływ na zapewnienie wody na potrzeby rolnictwa.

Na wszystkich terenach, których dotyczyły proponowane przez Zarząd Zlewni zadania do wykonania w ramach PKZW, w latach poprzednich występowała susza hydrologiczna.⁹

Dyrektor Zarządu Zlewni, znaczny spadek liczby i tym samym wartości składanych propozycji zadań do PKZW wyjaśniała tym, że program w 2020 r. dopiero powstawał i oczekiwano wskazania zadań możliwych do realizacji bez podania limitów środków finansowych. W następnym roku przy tworzeniu propozycji wiadomym było, że należy przedstawić mniejszą liczbę zadań. Dalej Dyrektor wyjaśniła, że w ramach przyznanych limitów środków finansowych na wydatki majątkowe w 2020 r. rozpoczęto dwa zadania w zakresie rozbiórki istniejącego i budowy nowego jazu na rzece Obrze w 93+400 w miejscowości Perzyny i w 78+820 w miejscowości Rybojady.

⁹ Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej <https://dane.publiczne.imgw.pl>.

W następnym roku inwestycyjne te były kontynuowane w ramach przyznaných limitów.

Żadna z propozycji zadań utrzymaniowych i inwestycyjnych zaproponowanych przez Zarząd Zlewni w latach 2020-2023, nie zostały ujęte w załączniku nr 2 do Programu przeciwdziałania skutkom suszy określonego przez rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r.¹⁰

(akta kontroli str. 721-732, 741, 744-745)

W ramach realizacji PKZW nie wykonywano urządzeń melioracji wodnych na koszt Skarbu Państwa i przy udziale środków, o których mowa w art. 199 ust. 2 i 3 ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.¹¹

(akta kontroli str. 722)

Na terenie działania Zarządu Zlewni w ramach PKZW realizowano pięć zadań, w tym trzy utrzymaniowe i dwa inwestycyjne. Łączna wartość realizowanych na terenie działania Zarządu Zlewni zadań utrzymaniowych w ramach PKZW wynosiła 1.169,9 tys. zł, co stanowi zaledwie 3,5% wartości wszystkich zadań realizowanych w kontrolowanym okresie w ramach planu utrzymaniowego¹².

Zadania utrzymaniowe realizowane i zakończone, to:

a) zwiększenie zdolności retencyjnej Kanału Postomskiego poprzez odbudowę budowli piętrzących (remont jazów i zastawek), o wartości 684,0 tys. zł¹³. Realizację zadania zakończono w 2020 r. W ramach tego zadania Zarząd Zlewni zlecił wykonawcy zewnętrznemu wykonanie operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą i uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego (wartość zadania to 34,4 tys. zł brutto);

b) dwa zadania w 2022 r. o łącznej wartości 119,2 tys. zł brutto dotyczące:

- zwiększenia zdolności retencyjnej Kanału Stara Warta poprzez remont budowli piętrzących,
- zwiększenia zdolności retencyjnej Kanału Dobrojewo poprzez remont budowli piętrzących.

Zakończone zadania utrzymaniowe pozwoliły na osiągnięcie łącznej retencji korytowej 119,8 tys. m³.

W 2023 r., w ramach PKZW zaplanowano realizację jednego zadania utrzymaniowego na terenie działania Nadzoru Wodnego w Nowym Tomysłu, dotyczącego remontu jazu nr 6 Boruja na rzece Szarka. Wartość zamówienia została oszacowana na kwotę 101,6 tys. zł netto¹⁴. Ogłoszenie zamieszczono na platformie zakupowej 13 lipca 2023 r. Termin składania ofert wyznaczono na dzień 28 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 42-99)

Na terenie działania Zarządu Zlewni, realizowano dwa zadania inwestycyjne uwzględnione w PKZW w 2020 r., o łącznej kwocie 332,8 tys. zł brutto¹⁵ dotyczące:

- rozbiórki istniejącego i budowy nowego jazu na rzece Obrze w miejscowości Perzyny,

¹⁰ Dz. U. poz. 1615.

¹¹ Dz. U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm.

¹² W latach 2020-2023 (lipiec) z planu utrzymaniowego zrealizowano zadania o łącznej wartości 33.716,4 tys. zł, w tym odpowiednio 5.749,4 tys. zł, 5.160,4 tys. zł, 9.081,3 tys. zł, 13.725,1 tys. zł (plan)

¹³ Postępowanie zgodnie z wewnętrznym regulaminem zamówień publicznych prowadzone było przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu (dalej RZGW w Poznaniu).

¹⁴ Zamówienie ze względu na przedmiot połączone zostało z innym remontem jazów na terenie Nadzoru Wodnego w Grodzisku Wielkopolskim finansowanym z innych środków finansowych niż PKZW.

¹⁵ Postępowania publiczne prowadzone przez RZGW w Poznaniu.

– rozbiórki istniejącego i budowy nowego jazu na rzece Obrze w miejscowości Rybojady.

Oba zadania inwestycyjne do czasu zakończenia kontroli (lipiec 2023 r.) były na etapie kompletowania dokumentacji projektowej (więcej na ten temat w punkcie szóstym niniejszego wystąpienia).

(akta kontroli str. 466-470, 505-674)

Z innych środków finansowych Zarząd Zlewni realizował zadanie inwestycyjne „Chyrzyno – odbudowa przepompowni”. W ramach tego zadania zawarto z podmiotem zewnętrznym umowę o wartości 98,0 tys. zł na opracowanie aktualizacji dokumentacji.

(akta kontroli str. 467)

2. Weryfikacja wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego

Do Zarządu Zlewni nie wpłynął żaden wniosek o wydanie w ramach PKZW pozwolenia wodnoprawnego, przygotowany przez podmiot zewnętrzny.

(akta kontroli str. 722)

PGW WP Zarząd Zlewni był wnioskodawcą w sprawie udzielenia zgody wodnoprawnej na piętrzenie wód na Kanale Postomskim. Zarząd Zlewni zlecił wykonanie operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą na siedmiu budowlach. Wykonawcę tej dokumentacji wybrano w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego o wartości netto nie większej od wyrażonej w złotych równowartości 30 tys. euro, o czym więcej w następnym punkcie niniejszego wystąpienia.

Wykonawca zgodnie z umową,¹⁶ 16 listopada 2020 r. dostarczył zamawiającemu, tj. Zarządowi Zlewni projekt operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą, co zostało potwierdzone protokołem końcowym odbioru robót. Tego samego dnia Kierownik Działu Zgód Wodnoprawnych Zarządu Zlewni, zweryfikowała złożoną przez wykonawcę dokumentację i przesłała Kierownikowi Działu Utrzymania Zarządu Zlewni projekt wezwania wykonawcy do jej zmiany. Wykonawca w odpowiedzi na wezwanie z 18 listopada 2020 r. do usunięcia braków i nieścisłości, dostarczył poprawioną dokumentację 23 grudnia 2020 r. Dział Zgód Wodnoprawnych Zarządu Zlewni jeszcze czterokrotnie weryfikował¹⁷ opracowane przez wykonawcę dokumenty. Kierownik Działu Zgód Wodnoprawnych 4 lutego 2022 r. przekazała do Kierownika Działu Utrzymania sprawdzoną dokumentację¹⁸, celem dalszego procedowania wraz z uwagami i kartą obiegową uzgodnień wniosku. Zarząd Zlewni, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Przewodniku Dobrych Praktyk¹⁹, przekazał 7 marca 2022 r. dokumenty do weryfikacji przez RZGW w Poznaniu, tj. po roku i prawie czterech miesiącach²⁰ od dostarczenia przez wykonawcę operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą (16 listopada 2020 r.). RZGW w Poznaniu przekazało zweryfikowaną dokumentację wraz z kartą uzgodnień 22 marca 2022 r., tj. po 21 dniach.

Zarząd Zlewni dwukrotnie kierował korespondencję do wykonawcy w sprawie złożenia wyjaśnień w związku brakiem postępu w uzyskaniu pozwolenia wodnoprawnego.²¹ Wykonawca złożył do właściwego organu, tj. Ministra Infrastruktury²² operat wodnoprawny wraz z instrukcją gospodarowania wodą 24

¹⁶ Nr 7/ZPU/2020 z 14 lipca 2020 r.

¹⁷ 25 stycznia 2021 r., 5 lutego 2021 r., 28 stycznia 2022 r. i 4 lutego 2022 r.

¹⁸ Brak daty złożenia dokumentów przez Wykonawcę.

¹⁹ Opracowanym przez Zarząd Krajowy i obowiązującym od 19 stycznia 2021 r.

²⁰ 476 dni.

²¹ 24 sierpnia 2021 r. i 2 grudnia 2021 r.

²² Zgodnie z art. 397 ust. 2 Prawa wodnego, organem właściwym w sprawie zgód wodnoprawnych jest minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, jeżeli wnioskodawcą są Wody Polskie.

marca 2023 r., tj. po 2 latach i 4 miesiącach²³ od wykonania przedmiotu zamówienia (16 listopada 2020 r.). Minister Infrastruktury poinformował Zarząd Zlewni o przewidywanym terminie załatwienia sprawy do 24 lipca 2023 r.

(akta kontroli str. 110-268)

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniła, że sprawdzenie wniosku wraz z załącznikami pod względem formalnym w Dziale Zgód Wodnoprawnych Zarządu Zlewni, a także przygotowanie uwag do dokumentów oraz nanoszenie poprawek i uzupełnień przez wykonawcę jest czasochłonne i wymaga różnych form konsultacji. Były to e-maile, rozmowy telefoniczne, spotkania w siedzibie Zarządu Zlewni, które jednak nie były dokumentowane. Dyrektor Zarządu Zlewni wskazała na obowiązujący w Polsce w terminie od 20 marca 2020 r. do 15 maja 2022 r. stan epidemii. Panujące warunki, czyli praca w mieszanym systemie (pracy zdalna lub praca w siedzibie Zarządu Zlewni), przebywanie pracowników na kwarantannach lub zwolnieniach lekarskich, zdaniem Dyrektora Zarządu Zlewni, nie ułatwiały realizowania zadań służbowych.

(akta kontroli str. 747-749)

W postępowaniu o udzielenie tego zamówienia Zarząd Zlewni odpowiadając na jedno z pytań do treści SIWZ poinformował, że „jeśli wykonawca decyduje się na zawarcie umowy w okresie obowiązywania stanu epidemii, oznacza to, że strony umowy przyjmują na siebie w tym szczególnym czasie określone obowiązki w określonych terminach i są świadome sytuacji na rynku. Jeżeli umowa zawierana jest po dniu 20 marca 2020 r., to epidemia nie jest w takich sytuacjach okolicznością, której co do zasady nie można było przewidzieć.”

W związku z powyższym, w Zarządzie Zlewni dysponowano wiedzą o możliwości wystąpienia trudności powodowanych pandemią COVID-19, co zdaniem NIK nie zwalniało Zarządu z obowiązku terminowego i niezwłocznego wykonywania zadań.

(akta kontroli str. 133-135)

3. Prowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych

Zgodnie z wewnętrznym regulaminem zamówień publicznych²⁴ RZGW w Poznaniu realizowało następujące postępowania przetargowe dotyczące zadań realizowanych z środków PKZW na terenie działania Zarządu Zlewni:

- rozbiórka istniejącego i budowa nowych jazów na rzece Obrze w miejscowości Perzyny i Rybojady. Przedmiot umowy dotyczył opracowania dokumentacji projektowej i uzyskanie ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę. Umowę zawarto na łączną kwotę 285,3 tys. zł brutto (zadanie inwestycyjne),
- zwiększenie zdolności retencyjnej Kanału Postomskiego poprzez odbudowę budowli piętrzących – remont jazów i zastawek. Zawarto umowę na kwotę 684,04 tys. zł brutto (zadanie utrzymaniowe).

Wydział zamówień publicznych RZGW w Poznaniu, 13 lipca 2023 r. ogłosił zamówienie publiczne, w trybie podstawowym bez negocjacji,²⁵ o którym mowa w art. 275 pkt. 1 pzp, którego przedmiotem była realizacja zadania utrzymaniowego polegającego na remoncie jazu nr 6 w km 13+092 Rzeki Szarki. Na realizację tego zadania w PKZW zaplanowano kwotę 125,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 42, 51-69)

²³ 858 dni.

²⁴ Zarządzenie nr 9/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie, Zarządzenie nr 73/2019 z 19 grudnia 2019 r., Zarządzenie nr 40/2020 z 3 czerwca 2020 r., Zarządzenie nr 91/2020 z 29 grudnia 2020 r., zarządzenie nr 2/2021 z 11 stycznia 2021 r., Zarządzenie nr 33/2021 z dnia 10 czerwca 2021 r., Zarządzenie nr 85/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r., regulamin obowiązujący od 1 stycznia 2022 r.

²⁵ Zadanie zostało połączone z innym tożsamym zamówieniem finansowanym z środków Ramowego Planu Utrzymania.

Zarząd Zlewni prowadził postępowania o udzielenie zamówień, w celu wyłonienia wykonawcy zadań realizowanych w ramach PKZW, zgodnie z obowiązującymi w danym czasie wewnętrznym regulaminem udzielania zamówień publicznych. Prowadzono i zakończono dwa postępowania, dotyczące zadań utrzymaniowych, w tym:

- jedno o wartości nie większej od wyrażonej w złotych równowartości 30 tys. euro, dotyczące wykonania operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą²⁶ w ramach wykonanego zadania mającego na celu „Zwiększenie zdolności retencyjnej Kanału Postomskiego”,
- jedno o wartości zamówienia mniejszej niż 130 tys. zł netto, dotyczące „Remontu budowli piętrzących w celu zwiększenia zdolności retencyjnej Kanału Stara Warta i Kanału Dobrojewo²⁷”.

(akta kontroli str. 169-172, 394-400, 449-456)

W obu wymienionych postępowaniach prawidłowo dokonano wyboru trybu wyłonienia wykonawcy (zapytanie ofertowe). Członkowie komisji przetargowej posiadali wymagane wykształcenie albo doświadczenie i złożyli stosowne oświadczenia. Wyznaczone osoby do udziału w postępowaniu przetargowym, uczestniczyły wcześniej w zamówieniach o podobnym przedmiocie i wartości. Zarząd Zlewni prawidłowo realizował obowiązki publikacyjne.

Zgodnie Regulaminem zamówień publicznych sporządzono protokoły z czynności oceny ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty. Protokoły zostały przekazane Dyrektorowi RZGW, który zatwierdził wybór wykonawców. W protokole członkowie zespołu złożyli oświadczenia o bezstronności.

Uczestnicy postępowania zostali poinformowani o wyborze najkorzystniejszej oferty. Informację o tym zamieszczono również Platformie Zakupowej PGW WP. Zatwierdzony protokół stanowił podstawę do udzielenia zamówienia i podpisania z wybranym wykonawcą przez Dyrektora Zarządu Zlewni umowy. Wzór umowy stanowił załącznik do zapytania ofertowego.

(akta kontroli str. 44, 110-173, 333-465)

Postępowanie dotyczące zamówienia na „Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Kanału Postomskiego poprzez odbudowę budowli piętrzących – wykonanie operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą”, ogłoszono 16 czerwca 2020 r. Dwóch potencjalnych wykonawców złożyło zapytania do treści SIWZ dnia 19 czerwca 2020 r. i 24 czerwca 2020 r. Zarząd Zlewni odpowiedział na wszystkie pytania i zamieścił ich treść na platformie zakupowej bez podania nazwy podmiotów składających pytania. W odpowiedzi na ogłoszenie złożono dwie oferty. Wybrano ofertę z najkorzystniejszą ceną i 14 lipca 2020 r. podpisano umowę.

(akta kontroli str. 129, 133-140)

Postępowanie przetargowe dotyczące remontu budowli piętrzących w celu zwiększenia zdolności retencyjnej Kanału Stara Warta i Kanału Dobrojewo ogłoszone 22 czerwca 2022 r., zostało unieważnione. Wykonawca złożył ofertę na kwotę 63,5 tys. zł (brutto), jednak zrezygnował z podpisania umowy. Ponownie ogłoszono postępowanie przetargowe 25 sierpnia 2022 r. Złożono jedną prawidłową ofertę na kwotę 87,0 tys. zł (brutto), przekraczającą oszacowaną wartość zamówienia (70,7 tys. zł netto). Kierownik Działu Utrzymania 12 września 2022 r. poinformowała Nadzór Wodny w Gorzowie Wielkopolskim o zwiększeniu środków finansowych na

²⁶ Zgodnie z zarządzeniem nr 40/2020 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z 3 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

²⁷ Zgodnie z Regulaminem obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. Ze względu na tożsamość przedmiotową tj. remont budowli piętrzących dwa zadania ujęte w PKZW, procedowano w ramach jednego zamówienia.

realizację tego zadania. Umowę z wykonawcą na kwotę 119,2 tys. zł brutto podpisano 20 września 2022 r.

(akta kontroli str. 373-374, 401)

4. Przygotowanie do realizacji inwestycji i prac utrzymaniowych w ramach PKZW

W zakresie prowadzenia inwestycji i zadań utrzymaniowych obowiązywał wewnętrzny regulamin zamówień publicznych, regulamin zadania utrzymaniowego²⁸. Wybór wykonawców zgodnie z pzp oraz wewnętrznym regulaminem zamówień publicznych opisano w punkcie trzecim niniejszego wystąpienia.

Realizację prac remontowych polegających na remoncie jazów i zastawek w ramach zadania „zwiększenie zdolności retencyjnych Kanału Postomskiego poprzez odbudowę budowli piętrzących”, zgodnie z art. 30 ust. 1b ustawy z 7 lipca 1994 Prawo budowlane²⁹, zostało poprzedzone zgłoszeniem zamiaru wykonania robót budowlanych. Zgłoszenie zostało przyjęte bez sprzeciwu.

Uzyskanie z Ministerstwa Infrastruktury zgody wodnoprawnej na piętrzenie wód na kanale Postomskim, zostało opisane w punkcie drugim i szóstym niniejszego wystąpienia.

Realizacja dwóch zadań inwestycyjnych dotyczących rozbiórki istniejącego i budowy nowego jazu na rzece Obrze w miejscowości Perzyny i Rybojady do dnia zakończenia kontroli były na etapie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (więcej na ten temat w punkcie szóstym niniejszego wystąpienia).

5. Monitoring postępu prac

W 2020 r. prowadzono monitoring postępu prac odbudowy budowli piętrzących – jazów i zastawek na Kanale Postomskim. Monitoring ten był prowadzony poprzez cotygodniowe raportowanie w postaci tabelarycznej, postępów prac dotyczących zadań przewidzianych do realizacji w ramach PKZW. Sporządzono także dokumentację fotograficzną, z przebiegu poszczególnych etapów prac budowlanych.

(akta kontroli str. 96-99, 269-332)

Zgodnie z Regulaminem realizacji zadania utrzymaniowego, przebieg prac budowlanych dotyczących remontu budowli piętrzących w celu zwiększenia zdolności retencyjnej Kanału Stara Warta i Kanału Dobrojewo, prowadzono dziennik realizacji zadania utrzymaniowego. Wyznaczony umową z 20 września 2022 r. kierownik budowy oraz osoby wyznaczone do nadzoru prac z ramienia zamawiającego³⁰ systematycznie dokonywały wpisów w tym dzienniku. W protokole odbioru końcowego robót utrzymaniowych nie odnotowano dodatkowych uwag.

(akta kontroli str. 336-346)

6. Egzekwowanie dotrzymywania warunków umów

Umowa z 16 października 2020 r. z wykonawcą o opracowanie dokumentacji projektowej oraz uzyskanie ostatecznej decyzji pozwolenia na budowę dla zadań inwestycyjnych, w zakresie rozbiórki istniejącego i budowy nowego jazu na rzece Obrze w miejscowości Perzyny i Rybojady, była pięciokrotnie aneksowana. W każdym przypadku sporządzono protokół konieczności, a zmiana terminu realizacji umowy była spowodowana okolicznościami, których nie można było przewidzieć w dniu zawarcia umowy. Było to spowodowane następującymi okolicznościami:

²⁸ Zarządzenie nr 56/2021 z 21 września 2021 r. obowiązujące od 1 stycznia 2022 r., Zarządzenie nr 64 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z 3 listopada 2022 r. obowiązujące z dniem podpisania.

²⁹ Dz. U. z 2023 r., poz. 682 ze zm.

³⁰ Dwóch pracowników Nadzoru Wodnego w Gorzowie Wielkopolskim.

- zmiana lokalizacji jazu ze względu na korzystniejsze warunki gruntowe. Wykonano dodatkowe badania na zlecenie Gminy Zbąszyń. Skutkowało to zmianą terminu realizacji do 6 kwietnia 2022 r. i zwiększeniem wynagrodzenia wykonawcy.
- przedłużające się procedury administracyjne dotyczące złożonego 30 czerwca 2021 r. wniosku o wydanie decyzji środowiskowej, w sprawie wydania opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko Dyrektor Regionalnego Ochrony Środowiska wezwał do uzupełnienia karty informacyjnej i przeprowadzenia badań ichtiologicznych. Skutkowało to zmianą terminu realizacji zadania do dnia 31 sierpnia 2022 r.
- Burmistrz Zbąszynia na podstawie opinii Ministra Infrastruktury nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny odpływania przedsięwzięcia na środowisko, co wiązało się z koniecznością przeprowadzenia dodatkowych analiz i zawieszenia postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych uwarunkowaniach do czasu złożenia przedmiotowego raportu. Wykonawca złożył raport Burmistrzowi Zbąszynia 28 lutego 2022 r., co skutkowało zmianą terminu realizacji zadania do 15 grudnia 2022 r.
- w związku z wezwaniem Ministra Infrastruktury, Burmistrz Zbąszynia wezwał wykonawcę do uzupełnienia raportu z 11, 23 i 31 maja 2022 r., 23 sierpnia 2022 r. Wykonawca przekazał uzupełnienia do raportu 1 i 15 czerwca 2022 r., 15 lipca 2022 r., 16 września 2022 r. Na mocy aneksu do umowy zmieniono termin realizacji zadania do 15 grudnia 2023 r.
- kolejne wezwania do uzupełnienia o dane, którymi wykonawca dotychczas nie dysponował (innych występujących na cieku budowach piętrzących oraz informacji o zrealizowanych i planowanych do zrealizowania pracach utrzymaniowych) oraz dostosowania dokumentacji do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry³¹. Aneksiem zaktualizowano harmonogram rzeczowo finansowy do 15 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 505-674)

Do 21 czerwca 2023 r. wykonawcy wypłacono wynagrodzenie w łącznej kwocie 62,8 tys. zł, co stanowiło 19% łącznego wynagrodzenia umownego.

(akta kontroli str. 468-504)

W § 7 umowy z 14 lipca 2020 r. na sporządzenie dla Zarządu Zlewni operatu wodnoprawnego wraz z instrukcją gospodarowania wodą na Kanale Postomskim (zadanie utrzymaniowe) wykonawca udzielił Zarządowi Zlewni gwarancji jakości na wykonanie dokumentacji do czasu wydania prawomocnej decyzji - pozwolenia wodnoprawnego. Na podstawie § 7 ust. 2 umowy, wykonawca w ramach wynagrodzenia umownego był zobowiązany do niezwłocznego wprowadzenia do dokumentacji wszelkich uzupełnień oraz zmian, o ile taka potrzeba wyniknie w trakcie postępowania w sprawie o wydania pozwolenia wodnoprawnego. Weryfikacja przez PGW WP i uzupełnianie przez wykonawcę opracowanej dokumentacji trwało od 16 listopada 2020 r. do 22 marca 2022 r., czyli rok i cztery miesiące. Natomiast wykonawca złożył wniosek w Ministerstwie Infrastruktury 24 marca 2023 r., czyli po upływie roku od zakończenia weryfikacji dokumentacji przez PGW WP oraz po dwóch latach i czterech miesiącach od umownego terminu wykonania dokumentacji.

Wykonawcy wypłacono umowne wynagrodzenie 11 grudnia 2020 r., w kwocie 34,4 tys. zł.

NIK zauważa, że gwarancja, o której mowa w § 7 umowy z 14 lipca 2020 r. obowiązywała dopiero od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego, tj. 24 marca 2023 r. Zgodnie z art. 61 § 3 ustawy z 14

³¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 335.

czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³², datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. W czasie wewnętrznej weryfikacji opracowanej przez wykonawcę dokumentacji i do dnia złożenia przez niego wniosku, umowa z 14 lipca 2020 r., nie przewidywała żadnych „mechanizmów dyscyplinowania” wykonawcy do niezwłocznego uzupełniania dokumentacji i złożenia jej w Ministerstwie Infrastruktury.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniła, że Dział Utrzymania realizuje zadania na podstawie rocznego budżetu, dlatego zapisy umowne dostosowane były do konieczności rozliczania umów w danym roku budżetowym. Wzory umów do wszystkich postępowań przetargowych były przygotowywane przy udziale radcy prawnego. Dalej Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniła, że przypuszczalnie zastosowanie „mechanizmów dyscyplinujących” przyczyniłoby się do zniwelowania problemów związanych z realizacją umowy, jednakże na etapie tworzenia dokumentacji w 2020 r. (pierwsze zadanie o takim charakterze w Zarządzie Zlewni), wprowadzenie takich zapisów nie było rozważane.

(akta kontroli str. 101-105, 116, 174-206, 749)

Podczas realizacji umowy z 20 września 2022 r. na remont budowli piętrzących w celu zwiększenia zdolności retencyjnych Kanału Stara Warta i Kanału Dobrojewo (zadanie utrzymaniowe), nie zaistniały żadne problemy z jej realizacją. Prace zrealizowano w terminie. W protokole odbioru końcowego robót utrzymaniowych, nie odnotowano uwag dodatkowych. Wyplacono wykonawcy wynagrodzenie wynikające z umowy. Nie naliczono kar umownych.

(akta kontroli str. 333-339)

7. Współpraca z instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa

Zgodnie z § 63 ust. 2 pkt 15 regulaminu organizacyjnego, Zarząd Zlewni współpracował z instytucjami w zakresie zapewnienia wody na potrzeby rolnictwa. Dyrektor Zarządu Zlewni podpisała cztery deklaracje współpracy z ramach Lokalnego Partnerstwa ds. Wody w powiecie sulęcińskim, ślubickim, gorzowskim, międzyrzeckim. Deklaracje obejmowały:

- udział w spotkaniach informacyjnych i integracyjnych w ramach funkcjonowania partnerstwa,
- udział i wspieranie akcji informacyjnych i edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą,
- informowanie partnerów o zamierzeniach inwestycyjnych i organizacyjnych dotyczących prowadzonych inwestycji oraz remontów urządzeń wodnych i melioracyjnych,
- wymianę informacji w zakresie promowania dobrych praktyk dotyczących zarządzania urządzeniami wodnymi i melioracyjnymi,
- udział w opracowaniu programu na rzecz poprawy stanu urządzeń i racjonalnego gospodarowania wodą oraz udostępniania niezbędnych informacji w tym zakresie,
- uzgadnianie i koordynowanie działań wynikających z przyjętego przez lokalne partnerstwa programu działań na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą.

Dyrektor Zarządu Zlewni wyjaśniła, że pracownicy Działu Utrzymania, Działu Inwestycji i Nadzorów Wodnych uczestniczą w spotkaniach (także w formie zdalnej) w ramach Lokalnych Partnerstw ds. Wody. W spotkaniach tych uczestniczą także przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiciele spółek i związków spółek wodnych, Izby Rolniczej, Ośrodka Doradztwa Rolniczego

³² Dz. U. z 2023 r., poz. 775 tj.

przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Parków Narodowych, Lasów Państwowych.

(akta kontroli str. 722-723, 733-740)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Uwagi i wnioski

Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Klaudia Dziamska
Specjalista kontroli państwowej

z up. Artur Piętas
p.o. Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis